

Biblioteka
JANUS

TIM *press*

Biblioteka

JANUS

Jürgen Todenhöfer
Deset dana u „Islamskoj Državi“

Naslov izvornika

Inside IS – 10 Tage im ›Islamischen Staat‹

Copyright © 2015 by C. Bertelsmann Verlag, München
a division of Verlagsgruppe Random House GmbH, München, Germany

© za hrvatsko izdanje:

TIM press d.o.o., Zagreb

Tel.: 01 611 97 13; Faks: 01 611 97 14

E-mail: tim.press@tim-press.hr

www.tim-press.hr

Sva prava pridržana

ISBN 978-953-8075-20-9

Jürgen Todenhöfer

Deset dana u „Islamskoj Državi“

S njemačkoga preveo

Hrvoje Gračanin

Zagreb, 2016.

*Fredericu, koji je na putovanju
i u oblikovanju knjige
bio iznimno dojmljiv.
Bez njega knjiga ne bi bila napisana.*

Sadržaj

1.	Rođenje „Islamske Države“	7
2.	Ciljevi Zapada	15
3.	U potrazi za istinom	31
4.	Vožnja do IS-ove bojišnice	37
5.	Četanje s terorom	45
	<i>Salim</i>	47
	<i>Abu Katada</i>	71
6.	Džihadistova majka	125
7.	Konkretizacija putovanja	131
8.	Putovanje u „Islamsku Državu“ –	
	Orisi jedne more	161
	<i>Malo prije granice</i>	163
	<i>Deset dana u IS-u</i>	170
9.	Otvoreno pismo kalifu „Islamske Države“	
	i njegovim inozemnim borcima	271
10.	Pogovor o Džihadi Johnu	281
	Imensko kazalo	285
	O autoru	289

1.

Rođenje „Islamske Države“

„Islamska Država“ doima se kao da je tek sada iskrsnula iz tame povijesti i odmah zaigrala u središtu svjetske politike. No, ona postoji već dulje vrijeme. Dijete je iračkog rata 2003. godine.

U Ramadiju, iračkom gradu oko kojeg su se vodile borbe, u kolovozu 2007. prvi put sam sreo jednog njezinog borca. Dvadesetsedmogodišnji Rami, gotovo stidljivi student povijesti, priključio se teroristima jer su mu tijekom pretresa kuće američki vojnici ustrijelili majku. Pred njegovim očima. „Što biste Vi bili učinili?“ pita me ogorčeno shvativši da uopće ne razumijem njegovu odluku unatoč njegovoj patnji. Lako je zauzimati plemenita stajališta o otporu i terorizmu iz pozicije blagostanja i mira. Jesam li ikada razmišljao o tome što se moralo dogoditi u čovjeku prije nego što se kao atentator samoubojica raznese? Budući da sam šutio, nadodao je: „Prestanite nas napadati i ponižavati. Gonite se iz naših zemalja. Tad će Al-Kaida nestati sama od sebe.“

Uzlet Al-Kaide u kaotičnoj iračkoj borbi za prevlast bio je započeo već prije četiri godine. Godine 2003. utjelovio ga je tridesetsedmogodišnji sunitiski Jordanac Abu Musab

al-Zarkavi. Izvorno je bio naumio sa svojom Strankom jednobojstva i džihada svrgnuti jordansku kraljevsku kuću. No, američka invazija u Iraku odjednom je ponudila sasvim drukčije mogućnosti. Konačno se mogao boriti protiv Amerikanaca i voditi džihad protiv šijita u kojima je vidio izdajnike islama, „otpadnike“. Nakon pada Sadama Huseina šijiti su u Iraku preuzeli neograničenu moć i toliko utjecajne sunitite okrutnim metodama isključili iz iračkog političkog života.

Ubrzo nakon američke invazije Zarkavi je počeo stvarati irački borbeni odred. U njemu je bio i manji broj arapskih boraca koje je u suradnji s Al-Kaidom preko Sirije ilegalno prebacio u Irak. Ukupno je Zarkavi raspolagao s oko dvije tisuće nadasve djelotvornih boraca. Od toga ih se tisuću nalazilo u pokrajini Anbar u zapadnome Iraku. Ostatak se borio prvenstveno u Dijali u istočnome Iraku i u nekim sunitskim četvrtima u Bagdadu. Zarkavi je profitirao od nezadovoljstva sunitskog stanovništva. Omiljene su mu žrtve bili irački vojnici, policajci i naročito šijiti. U kolovozu 2003. njegovi su ljudi, prema američkim navodima, digli u zrak džamiju imama Alija u Nadžafu. Jedan krvavi val napada slijedio je za drugim.

Gotovo svaki napad u Iraku američki su okupatori velikodušno pripisivali Zarkaviju. Njegova slika u javnosti sve je više nadmašivala njegovu stvarnu važnost. Sustavno se prešućivalo da, uz Al-Kaidu, postoji znatno moćniji „građanski otpor“ američkoj okupaciji u kojem sudjeluje znatno više boraca, a američkoj javnosti to bi bilo teško objasniti. Američkom je vodstvu nakon pada Sadama Huseina trebala snažna slika dijaboličnog neprijatelja kako bi pred biračima mogli opravdati borbe

u Iraku kojima nije bilo kraja. A činilo se da Zarkaviju itekako odgovara uloga sveprisutnog terorista.

Svjetski poznat postao je zahvaljujući filmskoj inscenaciji odsijecanja glava zapadnih talaca. Godine 2004. pojavila se videosnimka pod naslovom „Abu Musal al-Zarkavi kolje Amerikanca“. Na njoj je Amerikancu Nicholasu Bergu odsječena glava. Navodno iz osвете za „zlodjela“ Sjedinjenih Američkih Država u Abu Graibu. Berg i druge žrtve nosili su narančaste kombinezone nalik na one abugraipskih zatočenika. Za razliku od danas aktualnih dekapitacija pod vodstvom al-Bagdadija, krvavi je čin pogubljenja bio prikazan bez kraćenja. Inače al-Bagdadijeva brutalnost javno postavljena na scenu umnogome podsjeća na Zarkavija.

U jesen 2004. Zarkavi je službeno pristupio Al-Kaidi. I to se zacijelo svidjelo Amerikancima. Njegova teroristička skupina u javnosti je dobila naziv Al-Kaida u Iraku (AQI). U to je doba al-Bagdadi sjedio u američkom pritvoru. U međuvremenu je Zarkavi nastavio bez zadržke ubijati. I to tako brutalno da se naposljetku Bin Ladenov zamjenik Ajman al-Zavahiri pismeno pritužio što u Zarkavijevim samoubilačkim napadima pogiba previše civila te više šijita nego Amerikanaca. Bin Laden i Zavahiri su, za razliku od Zarkavija, težili izmirenju sunita i šijita.

No Zarkavi se nije dao zaustaviti. Ni u kojem smislu. Gdje god bi se on i njegov AQI-jevski šerijat pojavili, bili su kontroverzni. Čak i kada je taj šerijat htio nametnuti na samo nekoliko mjesta. Doduše, tada su vrijedila stroga, puritanska pravila. Pušenje, alkohol i glazba bili su zabranjeni.

Zarkavijeve nemilosrdne metode umnogome su nalikovale na metode ranih vahabita koje su se na Arapskom

poluotoku primjenjivale prije više od dvjesto godina. A one su pak podsjećale na haridžite, ubojice Alijeve, zeta proroka Muhameda, više od tisuću tristo godina natrag u povijesti. Svatko tko je imalo odstupao od njihovih ograničenih vjerskih predodžbi bio je bez milosti žestoko proganjan. Bilo da je riječ o ženama, djeci ili starcima. Ekstremiste 20. stoljeća još i danas opisuju kao moderne haridžite.

U lipnju 2006. američke postrojbe uspjele su eliminirati Zarkavija u ciljanom zračnom napadu kod Bakube, prijestolnice iračke pokrajine Dijale, i to dvjema bombama od po 190 kilograma. Sjedinjenim Državama hitno je trebao neki uspjeh u Iraku.

Međutim, Al-Kaidina se borba nastavila. Nakon integracije više manjih skupina otpora, Al-Kaida u Iraku proglasila je u listopadu 2006. Islamsku Državu u Iraku (ISI). Novim je vođom postao Egipćanin Abu Ajub al-Masri. Prvi duhovni emir bio je Iračanin Abu Abdulah al-Rašid al-Bagdadi. Stvarno postojanje i značenje tog duhovnog emira do danas su sporni. ISI je i dalje brojio oko dvije tisuće boraca, no, iz političkih razloga, Sjedinjene Države su gotovo sve napade, uključujući i one drugih skupina otpora, svejednako navodile kao akcije ISI-ja/Al-Kaide.

U međuvremenu je američko vodstvo, zbog rastućeg otpora u Iraku, vojno i politički bilo uvelike iznureno. I umorno od rata. Oružje za masovno uništenje zbog kojega su navodno krenuli u rat nigdje nisu mogli pronaći. Umjesto toga iz dana u dan povećavao se broj stradalih američkih vojnika. Sjedinjene su Države stoga promijenile strategiju. I u Iraku se više postiglo vrećom punom novca nego oklopnim snagama. Uz vrtoglavo visoke milijunske isplate bijednim sunitskim plemenima, Sjedinjene Države